

Indukcijski program obuke

Nastavni plan radionice 6
Tema: Posuđivanje novca

PIGGOY
Bank

A Family Learning Model to
Promote Financial Literacy

UVOD

Projektni tim Piggy Bank izradio je niz od osam poludnevnih radionica za roditelje i skrbnike. Cilj radionica od 1 do 6 je razviti sposobnost financijske pismenosti roditelja i skrbnika. Svrha radionica broj 11 i 12 je podržati roditelje i skrbnike u njihovoj ulozi voditelja obiteljskog učenja.

Dobrodošli u radionicu broj 6!

Tema ove radionice je “Posuđivanje novca”. Nakon završetka ove radionice roditelji i staratelji će biti u mogućnosti:

- igrati aktivniju ulogu u obrazovanju djece o financijskoj pismenosti.
- dati objašnjenja na pitanja povezana sa temom radionice -“Posuđivanje novca”.
- koristiti nove suvremene internetske obrazovne alate, prvenstveno Escape room broj 11 i 12 projekta Piggy Bank.
- ispričati i pojasniti pozitivan i negativan scenarij vezan uz temu “Posuđivanje novca i zamka duga”.
- ispričati i pojasniti pozitivan i negativan scenarij vezan uz temu “Godišnja kamatna stopa”.
- razgovarati s djecom, posebno tinejdžerima, i diskutirati o nekim od različitih tema u vezi s financijskom pismenošću.
- koristiti praktične savjete o tome kako razviti financijsku pismenost kod djece.

Pored toga, tijekom radionice roditelji i skrbnici razmijenit će međusobno praktična iskustva na temu odgoja i financijske pismenosti djece. Jednostavno rečeno, radionica će ih učiniti boljim roditeljima i skrbnicima.

Ovaj rad licenciran je od strane [Creative Commons Attribution 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Ova je publikacija ostvarena uz financijsku potporu Europske komisije. Ona izražava isključivo stajalište njenih autora i Komisija se ne može smatrati odgovornom pri uporabi informacija koje se u njoj nalaze.

10 min

AKTIVNOST 1

Otvaranje radionice; predstavljanje ishoda učenja

Na početku radionice trener bi trebao pozdraviti sudionike i ukratko ih upoznati s rasporedom radionica i niže navedenima ishodima učenja.

Ishodi učenja

Nakon završetka ove radionice roditelji i staratelji će biti u mogućnosti:

- igrati aktivniju ulogu u obrazovanju djece o financijskoj pismenosti.
- dati objašnjenja na pitanja povezana sa temom radionice -“Posuđivanje novca”.
- koristiti nove suvremene internetske obrazovne alate, prvenstveno Escape room broj 11 i 12 projekta Piggy Bank.
- ispričati i pojasniti pozitivan i negativan scenarij vezan uz temu “Posuđivanje novca i zamka duga”.
- ispričati i pojasniti pozitivan i negativan scenarij vezan uz temu “Godišnja kamatna stopa”.
- razgovarati s djecom, posebno tinejdžerima, i diskutirati o nekim od različitih tema u vezi s financijskom pismenošću.
- koristiti praktične savjete o tome kako razviti financijsku pismenost kod djece.

30 min

AKTIVNOST 2

Posuđivanje novca i zamka duga – pozitivni i negativni scenarij

U ovom dijelu radionice trener će predstaviti temu sa pozitivnim i negativnim scenarijem. Sudionici će razgovarati o oba scenarija. Tijekom rasprave shvatit će što rade dobro, a što čine pogrešno u svojoj obitelji. Kroz ovu aktivnost učenja sudionici će razmijeniti i praktična iskustva vezana uz odgoj djece i tinejdžera.

Kao uvod, trener može na početku reći nekoliko riječi, primjerice:

Od postanka novca, posuđivanje novca i vlasništvo nad novcem međusobno su povezani. Institucije i ljudi koji imaju višak novca posuđuju ga i zarađuju kamate za ovu uslugu. Tvrtke i ljudi kojima nedostaje novac posuđuju ga i za to plaćaju kamate. U financijskom svijetu koriste se izrazi dug, dužnik i vjerovnik. Objasnimo ih ukratko: Dug je ono što netko duguje nekome drugome. Dug je obveza koja zahtijeva da jedna strana, dužnik, plati (obično novac) drugoj strani, vjerovniku (zajmodavcu). Neki ljudi vrlo često posuđuju novac, kupuju gotovo sve na dugove i smatraju to

sasvim normalnim. Drugi ljudi mrze dug i tvrde da je posuđivanje novca put u pakao. Zapravo, niti jedno od ovih ekstremnih stajališta nije istinito.

Ponekad se u životu većina ljudi nađe u situaciji kada nema dovoljno novca za kupnju određene stvari. Na primjer, trebaju kupiti nešto skupo, poput stana, kuće ili automobila. U tom slučaju moraju razmisliti hoće li posuditi novac ili ne. S jedne strane, posuđivanje novca može vam stvarati financijske probleme u budućnosti, ali s druge strane, posuđivanje novca može vam uštedjeti neke buduće troškove poput iznajmljivanja stana. Posudba novca može biti rizična disciplina i ljudi bi se s njom trebali dobro upoznati. U suprotnom, mogu završiti zarobljeni u dugovima. Vjerojatno ste čuli za ljude zarobljene u zamci duga. Što je zamka duga? To je situacija kada zajmoprimac nije u mogućnosti platiti prethodne zajmove; iznosi dugova su im preveliki i ne mogu ih sve otplatiti.

Negativni scenarij: U nekim su obiteljima životni i ostali troškovi veći od prihoda. To ih dovodi u situaciju u kojoj moraju posuditi novac kako bi pokrili sve svoje troškove. Obitelj počinje imati razne dugove. Dugovi rastu, a također raste i iznos kamata koje obitelj mora plaćati na podignute zajmove i kredite. Financijska situacija obitelji postupno se pogoršava. U početku se zadužuju za kupnju robe i usluga; zatim se moraju zadužiti da bi platili prethodne dugove i na kraju se nađu u zamci duga. Nastaje situacija u kojoj su dugovi obitelji preveliki, a nisu ih u mogućnosti sve vratiti. Nitko im više nije voljan posuđivati, i financijski krah obitelji se bliži.

Trener postavlja sudionicima sljedeća pitanja za raspravu:

- Zašto se ovaj negativni scenarij događa u nekim obiteljima?
- Kako ovaj scenarij može utjecati na budućnost djece, poput njihove buduće financijske situacije u odraslom životu?

Pozitivan scenarij: Neke su obitelji vrlo nesklone kupnji bilo čega na dug. Zajam razmatraju samo u vrlo rijetkim slučajevima i izračunavaju je li financijski povoljan. Primjerice, uzimaju kredit za kupnju stana kako bi uštedjeli na plaćanju stanarine. Ako je, na primjer, mjesečna otplata kredita niža od najamnine, tada obitelj neće biti financijski više opterećena svaki mjesec i neće morati plaćati najamninu nakon što se kredit otplati. U nekim obiteljima roditelji objašnjavaju svojoj djeci da su dugovi opasni i mogu dovesti do financijskih problema, pa čak i do života u zamci dugova. Oni redovito štede i ne kupuju uobičajenu robu ili usluge na dugove. Također su oprezni pri korištenju kreditnih kartica. Razlog je taj što ako nemate vlastiti novac na kreditnoj kartici, banka će nakon nekog vremena naplatiti velike kamate, a to je bacanje novca.

Trener postavlja sudionicima sljedeća pitanja za raspravu:

- Koje prepreke sprečavaju funkcioniranje ovog pozitivnog scenarija u svim obiteljima?
- Kako ovaj scenarij može utjecati na budućnost djece, poput njihove buduće financijske situacije u odraslom životu?

Na kraju ove obrazovne aktivnosti, trener može sažeti raspravu koristeći sljedeća pitanja:

- Što smo zajedno otkrili?
- Što se čini najvažnije?

- Što bismo trebali upamtiti iz ove aktivnosti učenja?

40 min

AKTIVNOST 3

Kako se koristi Piggy Bank Escape Room br. 11 za povećanje financijske pismenosti djece

Kao uvod, trener može reći nekoliko riječi na početku aktivnosti, primjerice:

Obrazovanje i komuniciranje s adolescentima zahtjevna je disciplina, a većina roditelja to i potvrđuje. Djeca i tinejdžeri danas još uvijek prekomjerno koriste svoje mobitele i nisu raspoloženi za raspravu o roditeljskoj financijskoj pismenosti. Iz tih razloga je projekt Piggy Bank osmislio Escape Room sobe za bijeg. Ukupno 12 Escape Room-ova pomažu roditeljima da angažiraju svoju djecu i podučavaju ih vještinama financijske pismenosti. Izvrsno je što djeca neće morati odlagati svoje voljene pametne telefone. Svi Piggy Bank Escape Room-ovi pokreću se na mobilnim telefonima, tabletima ili prijenosnim računalima i omogućuju priliku za naknadnu komunikaciju između roditelja i djeteta o raznim temama povezanim s financijama i financijskom pismenošću. Za početak, roditelji moraju isprobati Escape Room-ove u praksi i razumjeti njihovo funkcioniranje i sadržaj kako bi mogli koristiti ovaj moderni obrazovni alat u odgoju djece. Naše radionice izvrsna su prilika za to. Dakle, vaš će zadatak biti praktično pokušati pobjeći iz sobe broj 11 na svom pametnom telefonu, tabletu ili prijenosnom računalu.

Igranje uloga

Skupina sudionika bit će podijeljena u parove. Svaki će par raditi samostalno. Jedan član para igrat će ulogu tinejdžera (recimo u dobi od 15 godina), a drugi ulogu roditelja. Zajedno će pokušati riješiti sve zadatke Escape Room-a broj 11. Tijekom ili nakon postupka testiranja Escape Room-a mogu jedni drugima postavljati razna pitanja koja im padnu na pamet: tinejdžer postavlja pitanja roditelju i roditelj postavlja pitanja tinejdžeru.

Ovdje je poveznica na Escape Room:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSf7oIU-XxNM1q2b0JKq9D-pdPtg-hxCMYAxTehQOmfB5-QAGQ/viewform?usp=sf_link

Nakon završetka igre uloga, svi će se sudionici okupiti u jednoj grupi, a trener će ih tražiti povratnu informaciju o njihovim osjećajima, iskustvima i idejama vezanim uz upravo završenu aktivnost.

Na primjer, trener može koristiti sljedeća relevantna pitanja:

- Jeste li uspjeli riješiti zadatke iz Escape Room-a?
- Kako vam se svidjela aktivnost?
- O čemu ste razgovarali?
- Koja pitanja su postavili tinejdžeri, a koja roditelji?
- Kako biste koristili ovaj obrazovni alat za odgoj svog djeteta?

Ne zaboravite se zahvaliti na aktivnosti i dijeljenju mišljenja sudionika na kraju svake aktivnosti učenja. Prije prve stanke, recite sudionicima koja su osvježena dostupna, gdje su sanitarije i kada započine sljedeća aktivnost učenja.

PAUZA

10 min

AKTIVNOST 4

Godišnja kamatna stopa – Pozitivan i negativan scenarij

30 min

U ovom dijelu radionice trener će upoznati sudionike s pozitivnim i negativnim scenarijem. Sudionici će razgovarati o oba scenarija i tijekom rasprave shvatiti što im dobro ide i što bi mogli poboljšati u svojoj obitelji. Kroz ovu aktivnost učenja sudionici će razmijeniti i praktična iskustva vezana uz odgoj djece i tinejdžera u svijetu financijske pismenosti.

Kao uvod u temu, trener može reći nekoliko riječi kao uvod u temu, primjerice:

Ako se odlučite za zajam, trebali biste saznati ključne informacije prije potpisivanja određenog ugovora o zajmu. Koje informacije bi vam trebale biti jasne?

- Koliko ćete novca ukupno platiti - za čitav postupak od potpisivanja ugovora o zajmu do isplate zadnje lipe? Zatražite pisanu procjenu ili izračun svih iznosa, uključujući sve naknade.
- Koliko bi vam se ponudilo za isti zajam drugdje, u drugim bankama ili kreditnim tvrtkama?
- Koliko iznosi godišnja kamatna stopa?
- Što će se dogoditi ako iz nekog razloga neko vrijeme niste u mogućnosti vraćati zajam?
- Što se događa ako iz nekog razloga uopće niste u mogućnosti vratiti zajam?

Te su informacije obično uključene u sporazum, ali ponekad su formulirane prilično složeno.

Godišnja kamatna stopa službena je stopa koja se koristi kako bi potrošačima pomogla da razumiju cijenu kredita, stvarni godišnji trošak sredstava tijekom trajanja zajma. Uzima u obzir kamatnu stopu i dodatne troškove kredita koje zajmoprimci moraju platiti. Svi zajmodavci moraju potrošačima reći kakav je GKS prije potpisivanja ugovora o zajmu. GKS pruža potrošačima definirani broj koji mogu lako usporediti s cijenama zajma drugih zajmodavaca.

Negativan scenarij: U nekim obiteljima ne znaju kolika je ukupna godišnja kamatna stopa. Ne poznaju ovaj pojam i nisu ga u stanju objasniti ili upotrijebiti. Kad uzmu zajam, zajmodavca biraju prema kamatnoj stopi u oglasu ili na reklamnom panou. Neki ljudi ne uspoređuju ponude različitih banaka i ne mogu odabrati najbolju ponudu. Ne čitaju ugovor o zajmu i potpisuju ga ne znajući što sadrži i kakve rizike predstavlja za njihovu budućnost.

Trener postavlja sudionicima sljedeća pitanja za raspravu:

- Zašto se ovaj negativni scenarij događa u nekim obiteljima?
- Kako ovaj scenarij može utjecati na budućnost djece, poput njihove buduće financijske situacije u odraslom životu?

Pozitivan scenarij: U nekim obiteljima znaju da je ukupna godišnja kamatna stopa važan broj koji služi klijentima banaka i kreditnih tvrtki. Ovaj broj pomaže ljudima u odabiru najboljeg zajma ili kredita. Prije potpisivanja ugovora, odgovorna osoba zna odgovore na sljedeća pitanja:

- Koliko ćete novca ukupno platiti - za čitav postupak od potpisivanja ugovora o zajmu do isplate zadnje lipe? Zatražite pisanu procjenu ili izračun svih iznosa, uključujući sve naknade.
- Koliko bi vam se ponudilo za isti zajam drugdje, u drugim bankama ili kreditnim tvrtkama?
- Koliko iznosi godišnja kamatna stopa?
- Što će se dogoditi ako iz nekog razloga neko vrijeme niste u mogućnosti vraćati zajam?
- Što se događa ako iz nekog razloga uopće niste u mogućnosti vratiti zajam?

Bolje je dva puta pročitati ugovor o zajmu i postaviti nekoliko "glupih" pitanja nego potpisati bez razumijevanja i imati financijskih problema u budućnosti.

Trener postavlja sudionicima sljedeća pitanja za raspravu:

- Koje prepreke sprečavaju funkcioniranje ovog pozitivnog scenarija u svim obiteljima?
- Kako ovaj scenarij može utjecati na budućnost djece, poput njihove buduće financijske situacije u odraslom životu?

Na kraju ove obrazovne aktivnosti, trener može sažeti raspravu koristeći sljedeća pitanja:

- Što smo zajedno otkrili?
- Što se čini najvažnije?
- Što bismo trebali pamtiti iz ove aktivnosti učenja?

50 min

AKTIVNOST 5

Kako se koristi Piggy Bank Escape Room br. 12 za povećanje financijske pismenosti djece

Igranje uloga

Skupina sudionika bit će podijeljena u parove. Svaki će par raditi samostalno. Jedan član para igrat će ulogu tinejdžera (recimo u dobi od 15 godina), a drugi ulogu roditelja. Zajedno će pokušati

riješiti sve zadatke Escape Room-a broj 12. Tijekom ili nakon postupka testiranja Escape Room-a mogu jedni drugima postavljati razna pitanja koja im padnu na pamet: tinejdžer postavlja pitanja roditelju i roditelj postavlja pitanja tinejdžeru.

Ovdje je poveznica na Escape Room:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfWr2z9b1PWeGTwNu-7JSPpiGzG0nrfJF0FIG-kV5nuECHT7g/viewform?usp=sf_link

Nakon završetka igre uloga, svi će se sudionici okupiti u jednoj grupi, a trener će ih tražiti povratnu informaciju o njihovim osjećajima, iskustvima i idejama vezanim uz upravo završenu aktivnost.

Na primjer, trener može koristiti sljedeća relevantna pitanja:

- Jeste li uspjeli riješiti zadatke iz Escape Room-a?
- Kako vam se svidjela aktivnost?
- O čemu ste razgovarali?
- Koja pitanja su postavili tinejdžeri, a koja roditelji?
- Kako biste koristili ovaj obrazovni alat za odgoj svog djeteta?

10 min

PAUZA

20 min

PAUZA 6

Dobri savjeti za roditelje o tome kako razviti dječju financijsku pismenost

Projektom Piggy Bank razvijen je i obrazovni alat za mlađu djecu. Ovaj obrazovni alat sastoji se od skupa od 12 stripova o različitim temama iz područja financijske pismenosti. U ovom dijelu radionice trener će sudionicima predstaviti jedan od ovih stripova. Ovaj je strip na temu "Zajmovi".

Trener će podijeliti strip sudionicima na čitanje. Nakon što ga sudionici pročitaju, trener će započeti kratku raspravu koristeći, primjerice, neka od sljedećih pitanja:

- Kako vam se sviđaju stripovi u smislu sadržaja i grafike?
- Kakvo je vaše mišljenje o SAVJETIMA ZA RODITELJE navedenima na poledini stripa?
- Imate li vlastitih savjeta ili prijedloga koji su dobro poslužili u odgoju vaše djece / tinejdžera da bolje razumiju financijsku pismenost?

Savjet!

Naravno, trener može koristiti i druga pitanja koja će omogućiti razmjenu dobrih praksi između roditelja u odgoju djece i razvoju njihove financijske pismenosti.

10 min

AKTIVNOST 7

Sažetak radionice

Na kraju radionice, trener bi trebao sudionicima pružiti priliku da sažmu stečena znanja i vještine. Također, trebao bi tražiti od sudionika povratne informacije i kratku ocjenu radionice. Trener može koristiti, na primjer, neka od sljedećih pitanja:

- Koja vas je tema najviše zanimala tijekom radionice?
- Koja ste nova znanja i vještine naučili?
- Zašto je tema „Štednja novca“ važna?
- Kako su vam se svidjeli Escape Room izazovi?
- Postoji li nešto što biste željeli promijeniti ili poboljšati u svojoj obitelji na temelju ove radionice?
- Kako vam se svidjela radionica?
- U kojoj ste od aktivnosti na radionici najviše uživali, a kojoj najmanje?
- Što biste željeli naučiti na sljedećoj radionici?

Tip!

Na kraju radionice, ne zaboravite zahvaliti sudionicima na sudjelovanju i cijeniti sve pozitivno, kao što su aktivnost sudionika, njihova mišljenja, kreativnost, praktično iskustvo obiteljskog života, suradnja s drugim sudionicima, igranje uloga, itd.

PIGGOY Bank

A Family Learning Model to
Promote Financial Literacy

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

"The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."

2019-1-CZ01-KA204-061127